

Як і попередні - львівський і чернівецький, вінницький період життя М. М. Кравця – був насичений науковою творчістю та педагогічною діяльністю. Життєвий шлях М. М. Кравця відобразив долю тієї частини української творчої інтелігенції, яка прагнула жити та працювати за загальноприйнятими людськими цінностями, шанувати людську та професійну гідність, поважати інших, служити науці, а не прислужувати владі.

Серце великого патріота України, відомого вченого, порядної людини зупинилося 20 липня 2011 року.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Кравець М.М. // Радянська енциклопедія історії України . – К, 1970.- Т.2; Историки – слависты СССР⁷⁰. Справочник. – М., 1981; Баженов Л. Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX – XX ст. – К-П., 1993; Дашкевич Я. Боротьба з Грушевським та його школою у Львівському університеті за радянських часів // М.Грушевський і Львівська історична школа – Нью – Йорк – Львів, 1995; Заремба С. Українське пам'яткознавство: історія, теорія, сучасність.-К., 1995; Горний М. Українці Холмщини і Підляшшя: Видатні особи XX ст. – Львів, 1997; Ткаченко А. Відомий дослідник історії Поділля // Тези доповідей і повідомлень ХУІІ. Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 1998; Марусич Т. Західно українська гуманітарна інтелігенція: реалії життя та діяльності 40-50 рр. XX ст. – Чернівці, 2002; Калакура Я. Українська історіографія. Курс лекцій. - К., 2004; Гальчак С. Краєзнавці Вінниччини. - Вінниця, 2005; Зінько Ю. Визначний український учений, історик, педагог // Педагог: газета колективу Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського. – 2008.- №3 (371) .- листопад; Коляструк О. Інтелігент. Науковець. Учитель. Керівник // Вінницька газета. – 2008. - №143 (2463).- 2 грудня; Кравчук О. Подвижничество Миколи Кравця: вінницький період у науковій творчості визначного українського історика // Пульсуючі джерела: обласна науково-популярна мистецько-краєзнавча газета. – 2008.- №13.- 24 грудня; Калитко С.Л., Кравчук О.М. Микола Кравець: людина, вчений, патріот // Освіта, наука, культура на Поділлі. Збірник наук. праць. - Кам'янець-Подільський, 2010.- Т.16; 2. Горний М. Вказ. праця; 3. Історія України. – Львів, 1998; 4. Там само; 5. Горний М. Вказ. праця; 6. Кравець М. М. // Радянська енциклопедія історії України . – Т.2; 7. Горний М. Вказ. праця; 8. Горний М. Вказ. праця; 9. Ткаченко А.Д. Вказ. праця; 10. Дашкевич Я. Вказ. праця; 11. Горний М. Вказ. праця; 12. Там само; 13. Там само; 14. Коляструк О. Вказ. праця; 15. Ткаченко А. Д. Вказ. праця; 16. Кравець М.М. Перспективи наукової діяльності кафедри всесвітньої історії // Матеріали звітної наукової конференції викладачів і студентів історичного факультету за 1997 р. / ВДМУ ім. М.Коцюбинського. – Вінниця, 1998; 17. Ткаченко А.Д. Вказ. праця; 18. Гальчак С. Д. Вказ. праця; 19. Горний М. Вказ. праця.

Олександр Неприцький

СПОГАДИ ПРО ДОКТОРА ІСТОРИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА М. М. КРАВЦЯ

Навчалися ми на історичному факультеті у другій половині 1990-х років. Микола Миколайович Кравець викладав у нас першу частину курсу нова історія країн Європи і Америки. Все виправляв студентів, що не «*но́ва* історія», а «*но́ва* історія». Так ми й запам'ятали, де правильно ставити наголос. На семінарах, та й просто на перервах, він багато мовних помилок нам повиправляв і навчив літературних стандартів. Микола Миколайович міг сказати, як правильно вимовляються і пишуться, напевно, всі слова, що можна зустріти в українській мові.

Особливо запам'яталося як я писав на п'ятому курсі (1999 р.) дипломну роботу під керівництвом професора Кравця М.М. Все почалося ще на четвертому курсі, коли писав курсову з методики викладання історії у Пірус Т.П. Тоді Тетяна Петрівна розповіла, як Микола Миколайович вчив її писати наукові праці. І порадила, - «Якщо хочеш навчитися писати, бери диплом у Кравця».

Тема дипломної роботи «Загальні парламентські вибори у Великій Британії 1997 року», яку я хотів писати, геть близько не відповідала ні колу наукових інтересів Миколи Миколайовича, ні навчальній дисципліні, яку він викладав. Проте, була дуже близька мені. У травні 1997 року у Сполученому Королівстві відбулися загальні парламентські вибори, а в

лютому 1998 року у Кисві пройшов семінар на тему перебігу, виборчих технологій та результатів британських виборів, звідки я привіз багато матеріали по виборах у Британії. Тому, коли професор Кравець М.М. почув про привезені оригінальні матеріали, серед них маніфести політичних партій, агітаційні листівки, соціологічні дослідження, аналітичні статті тощо, погодився на дану тему.

Як тільки перший, чорновий, варіант дипломної роботи був написаний, Микола Миколайович посадив мене на кафедрі біля себе, взяв роздруковку і почав читати. Він читав вголос увесь текст: від титулки, що починалася словами Міністерство освіти і науки України, і до останньої крапки у списку використаних джерел і літератури. Так всі 80 (вісімдесят!) сторінок. Попутно виправляв конструкцію речень. Вказував на логічні помилки, неточності у формулюваннях. Пояснював, чому потрібно висловлювати думку саме так, а не інакше. Як і чому пишемо та вживаємо ті чи інші слова і терміни. Що було не зовсім зрозуміло висвітлено, просив розповісти детальніше, і на полях робив помітки, що потрібно дописати.

Комп'ютери і принтери тільки входили у повсякденне життя. Тому я лише уявляв, як він працював із студентами до того, читаючи чернетки написані різними почерками і виправляючи кожне речення, кожне слово.

Скажу відверто, після переробки дипломна робота стала набагато краща, ніж у першому варіанті. Читалася легко. Була чітко логічно структурована. І за два тижні до здачі приніс я перероблений варіант Миколі Миколайовичу. Вже був готовий до тривалого вичитування і мав у запасі декілька годин часу. Ми знову сіли на кафедрі. Микола Миколайович, як і вперше, прочитав всю роботу вголос. Зробив олівцем деякі дрібні правки. Зрізка, підправив граматику і пунктуацію. Сказав, що роботу можна подавати до захисту.

За підсумками захистів дипломних проектів, державна екзаменаційна комісія відзначила роботу, як одну з найкращих. Я подякував Миколі Миколайовичу. А через чотири роки (у 2003) був я на наступному захисті. Захищав уже кандидатську дисертацію. І один з підрозділів кандидатської називався «Європейське питання на виборах 1997 року та реформи лейбористського уряду» і базувався повністю на написаній у студентські роки під керівництвом професора Кравця М.М. дипломній роботі.

Лариса Семенко

М. З. ЖУК – НАЙСТАРШИЙ ОСВІТЯНИН ВІННИЧЧНИН

Нагода поспілкуватися з людьми іншої епохи завжди приваблювала усіх тих, хто так чи інакше займається минулиною: журналістів, письменників, викладачів, дослідників з академічних інститутів. Адже будь-яка подія чи особистість завжди трактуватимуться крізь призму суб'єктивного бачення дослідника, теорій і концепцій, які він використовуватиме у власній роботі, ідеологічних доктрин та, зрештою, соціального замовлення того чи іншого суспільства. Сперечатися з цим важко, а змінити ситуацію, чесно кажучи, неможливо. І інколи, на жаль, вкрай важко розрізнити, використовуючи радянську термінологію, що є "правдою факту", а що – "правдою епохи".

Тим конче необхідним є намагання "оживити" історію, знайти очевидців, для яких минуле – не поживклі сторінки архівних справ і тисячний раз переписана хронологічна послідовність, а власні спогади, емоції і почуття.

Така можливість трапилася у Вінниці. Працівникам обласного краєзнавчого музею пощастило познайомитися з унікальною людиною, найстаршим освітянином Вінниччини, колишнім викладачем історичного факультету місцевого педінституту далеких 1930-1940-х рр. Мироном Захаровичем Жуком, пам'ять якого закарбувала до найменших дрібниць події і явища, обличчя, посмішки і сльози яскравого та трагічного ХХ століття.

Мирон Жук народився 19 серпня 1908 року у подільському селі Комарівці (нині Теплицького району Вінницької області) у родині ветерана російсько-японської війни, селянина Захара Жука. Розповідали, що приймала роди відома на всю округу повитуха баба